

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อคุ้มครองสิทธิและให้เป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกัน และผู้จำนอง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกิดขึ้นหลายครั้ง นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งเป็นการแก้ไขปรับปรุงในเรื่องการตั้งและเลิกสมาคม

ต่อมาเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ได้มีการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขึ้นอีกหลายฉบับ ดังนี้

- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๒)
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓)
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๘
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๙๕
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๔๙๖
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๔๑
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๘
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๙
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๐
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๑
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑
 - พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗
- โดยแต่ละฉบับ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๖

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๗๖ หน้า ๑๓

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๔๗๖ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรจะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการตั้งและเลิกสมาคม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของคณะรัฐมนตรี

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นอนุมาตรา ๗ ของมาตรา ๑๒๙๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “โดยนายทะเบียนขีดชื่อออกจากทะเบียน” (มาตรา ๓)

๒. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๒ ของมาตรา ๑๒๘๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “แต่ถ้าปรากฏว่าวัตถุที่ประสงค์หรือกิจการของสมาคมใดน่าจะเป็นอันตรายต่อสันติภาพของประชาชนก็ดี หรืออาจก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในบ้านเมืองก็ดี นายทะเบียนอาจจะไม่รับจดทะเบียนสมาคมนั้นได้” (มาตรา ๔)

๓. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นมาตรา ๑๒๙๓ ทวิ “ถ้าปรากฏว่าวัตถุที่ประสงค์หรือกิจการของสมาคมใดกลายเป็นภัยอันตรายต่อสันติภาพของประชาชนก็ดีหรือน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบในบ้านเมืองก็ดี นายทะเบียนอาจสั่งให้ขีดชื่อสมาคมนั้นออกเสียจากทะเบียน” (มาตรา ๖)

๔. เพิ่มความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๒๙๓ ตรี “ผู้ขอตั้งสมาคมหรือผู้จัดการสมาคมไม่พอใจในคำวินิจฉัยของนายทะเบียน ให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นไปยังรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ภายใน ๑๕ วัน (มาตรา ๗) กรณีที่นายทะเบียนปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน หรือนายทะเบียนขีดชื่อสมาคมออกให้นายทะเบียนแจ้งไปยังผู้ขอตั้งสมาคมหรือผู้จัดการสมาคม ซึ่งสามารถอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อรัฐมนตรีได้ภายใน ๑๕ วัน

๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ วันที่ ๒ กันยายน ๒๔๗๗ หน้า ๔๔๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๔๗๗ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติมความแห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความเข้าเป็นวรรค ๒ และ ๓ ของมาตรา ๑๒๘๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับเรื่องวัตถุประสงค์ของกิจการของสมาคมใดเป็นภัยต่อสันติภาพของประชาชน นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียนได้ (มาตรา ๔)

๓. เพิ่มความเข้าเป็นมาตรา ๑๒๘๑ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับเมื่อมีข้อสงสัยว่าสมาคมใดดำเนินการไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายทะเบียนอาจสั่งให้สมาคมนั้นแจ้งวันเวลาประชุมทุกคราว ให้ทราบล่วงหน้าได้ (มาตรา ๕)

๔. ความในมาตรา ๑๒๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้เป็นที่ตั้งพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับกรณีที่มีส่วนได้เสียสามารถร้องขอศาลให้เลิกสมาคมได้ (มาตรา ๖)

๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๒)

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๗๗ หน้า ๗๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๗๗ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขความในมาตรา ๒๑๔ และมาตรา ๗๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่มีจำนวนเป็นประกัน จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๒) มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา โดยให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๑๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับมูลค่าของหุ้น ๆ หนึ่งนั้นไม่ให้ต่ำกว่า ๕ บาท (มาตรา ๓)

๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๕๗๗ (ฉบับที่ ๓)

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๗๗ หน้า ๓๓๗

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๗๗ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗)

อนุวัตน์จาตุรนต์

อาทิตย์ทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (ฉบับที่ ๓) มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญคือ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๔ ของมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “ความในวรรคก่อนนี้ไม่ใช้บังคับถึงการลงลายพิมพ์นิ้วมือแกงใดหรือเครื่องหมายอย่างอื่น ทำนองเช่นว่ามานั้น ซึ่งทำลงในเอกสารที่ทำต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่” (มาตรา ๓)

๕. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๔๗๘ หน้า ๑๓๒๐

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เหตุผลในการประกาศใช้

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

เจ้าพระยาพิชัยเนทรโยธิน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขความในมาตรา ๒๑๔ และมาตรา ๗๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกหนี้ที่มีจำนวนเป็นประกัน จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเฉพาะสัญญาจำนองที่ได้ทำตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัติ เป็นต้นไป (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกความในมาตรา ๒๑๔ และ ๗๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของลูกหนี้จนสิ้นเชิงและการเอาทรัพย์สินจำนองหลุดออกขายทอดตลาดใช้หนี้ เมื่อเงินยังขาดอยู่จำนวนเท่าใด ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในเงินนั้น (มาตรา ๔, มาตรา ๕)

๓. บทบัญญัติมาตรา ๕๒ แห่งกฎหมายลักษณะล้มละลาย ร.ศ. ๑๓๐ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นใด ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้รับจำนองจะนำมาใช้บังคับได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติมาตรา ๗๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖)

๖. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๕๗๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๗๙ หน้า ๖๓๔

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๗๙ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๗๘)

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยายมราช

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บางมาตรา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๕๗๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ โดยให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๗ มาตรา ๑๒๔๗ และมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการปกครองท้องที่ รัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และกระทรวงการต่างประเทศ ในการออกกฎกระทรวงรวมทั้งการกำหนดอัตราค่าอาชญากรรมนิยม (มาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕)

๗. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๙๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๑๒ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๙๕ หน้า ๑๘๙

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๙๓ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๙๕ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา โดยยกเลิกความในมาตรา ๑๖๖๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการทำพินัยกรรมของบุคคลที่รับราชการทหารหรือทำการเกี่ยวข้องอยู่กับราชการทหารในเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม

๘. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๙๖

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๙๖ หน้า ๑๗๖

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๙๖ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๙๖ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๗) ของมาตรา ๑๒๙๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “(๗) โดยนายทะเบียนชื้อออกจากทะเบียน” (มาตรา ๓)

๒. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๙๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “ถ้าปรากฏว่าวัตถุที่ประสงค์หรือกิจการของสมาคมกลายเป็นภัยอันตรายต่อสันติภาพของประชาชนก็ดี หรือน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบในบ้านเมือง นายทะเบียนอาจสั่งให้ชื้อสมาคมนั้นออกเสียจากทะเบียน” (มาตรา ๕)

๓. เพิ่มความในมาตรา ๑๒๙๓ ตริ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับกรณีที่นายทะเบียนสั่งให้ชื้อสมาคมได้ออกจากทะเบียน ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งไปยังผู้จัดการสมาคม แต่ถ้าไม่พอใจให้อุทธรณ์คำสั่งไปยังรัฐมนตรีภายในสิบห้าวัน (มาตรา ๖)

๙. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๑๒๙ ฉบับพิเศษ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๙ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘ วรรคสอง บัญญัติว่าชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน จำต้องแก้ไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๐ เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา ๑๔๔๕ ซึ่งให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้ชายและหญิงที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ทำการสมรสได้โดยบัญญัติให้ชายหญิงซึ่งได้รับอนุญาตจากศาลทำการสมรสได้ก่อนอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส นอกจากนี้ได้พิจารณาเห็นว่า มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๕๐ และวรรคสองของมาตรา ๑๓๗ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิสตรีสมควรยกเลิกเสีย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับผู้เยาว์ยอมบรรลุนิติภาวะเมื่อทำการสมรส หากการสมรสนั้นได้ทำตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๔๘ (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๕๐ และวรรคสองของมาตรา ๑๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๔)

๑๐. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๕ ตอนที่ ๑๔๙ ฉบับพิเศษ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ หน้า ๙๘

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๑ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งกำหนดให้บริษัทมหาชนจำกัดต้องมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่หนึ่งร้อยคน และมีบทบัญญัติควบคุมการเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนถูกหลอกลวงแล้ว สมควรกำหนดห้ามมิให้บริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีผู้ถือหุ้นถึงหนึ่งร้อยคนและเสนอขายหุ้น หรือหุ้นกู้ต่อประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๔ เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๙๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับบริษัทจำกัด (มาตรา ๓)

๒. ให้เพิ่มความในมาตรา ๑๐๙๖ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับกรณีของบริษัทใดซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีผู้ถือหุ้นไม่ถึงหนึ่งร้อยคนแต่ภายหลังมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ต้องแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด (มาตรา ๔)

๓. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับหนังสือบอกกล่าวที่เสนอให้ผู้ถือหุ้นซื้อหุ้นใหม่นั้นต้องลงวันเดือนปีและลายมือชื่อของกรรมการ (มาตรา ๘)

๔. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน “บริษัทจะออกหุ้นกู้ไม่ได้” (มาตรา ๙)

๕. การเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้ต่อประชาชนที่ได้มีการจดทะเบียนหนังสือชื้อชวหนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง โดยถูกต้องตามกฎหมายในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ดำเนินการต่อไปอีกไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่ที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๑)

๑๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๗ ตอนที่ ๑๘๗ ฉบับพิเศษ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๓๓ หน้า ๑
วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๓ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยความสมบูรณ์ของการหมั้น และผลของการหมั้น การคุ้มครองคู่สมรสที่วิกลจริต การจัดการสินสมรส การแยกสินสมรสและรวมสินสมรส การสมรสที่เป็นโมฆะ เหตุหย่า ผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรในกรณีมีการหย่า บทสันนิษฐานความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร การฟ้องปฏิเสธความเป็นบุตร การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตร การฟ้องให้รับเด็กเป็นบุตร อำนาจปกครอง การเป็นผู้อนุบาลและผู้พิทักษ์ การจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ สิทธิหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร ผู้ปกครอง และบุตรบุญธรรม นั้น ยังไม่สอดคล้องและไม่เอื้ออำนวยต่อสภาพความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน สมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗๑ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๓๖ มาตรา ๑๔๓๗ มาตรา ๑๔๓๙ มาตรา ๑๔๔๑ และมาตรา ๑๔๔๗ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับผู้เยาว์จะทำการหมั้น การผิดสัญญาหมั้น การตายของคู่หมั้นก่อนการสมรส และสิทธิเรียกร้องค่าทดแทน (มาตรา ๓, มาตรา ๔, มาตรา ๕ และมาตรา ๖)

๒. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔๔๗/๑ และมาตรา ๑๔๔๗/๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๑๔๔๗/๑ สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๓๙ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ผิดสัญญาหมั้นสิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๔๔ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันรู้หรือควรรู้ถึงการกระทำชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นเหตุให้บอกเลิกสัญญาหมั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันกระทำการ

ดังกล่าว สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ชายคู่หมั้นรู้หรือควรรู้ถึงการกระทำของชายอื่นอันจะเป็นเหตุให้เรียกค่าทดแทนและรู้ตัวผู้จะพึงใช้ค่าทดแทนนั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ชายอื่นได้กระทำการดังกล่าว มาตรา ๑๔๔๗/๒ สิทธิเรียกคืนของหมั้นตามมาตรา ๑๔๓๙ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ผิดสัญญาหมั้น

สิทธิเรียกคืนของหมั้นตามมาตรา ๑๔๔๒ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ได้อบอกเลิกสัญญาหมั้น” (มาตรา ๗)

๓. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับกรณีคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนวิกลจริต (มาตรา ๘)

๔. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔๖๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “ในระหว่าง การพิจารณาคดีตามมาตรา ๑๔๖๔ ถ้ามีคำขอศาลอาจกำหนดวิธีการชั่วคราวเกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูหรือ การคุ้มครองคู่สมรสฝ่ายที่วิกลจริตได้ตามที่เห็นสมควร และหากเป็นกรณีฉุกเฉินให้นำบทบัญญัติเรื่องคำขอใน เหตุฉุกเฉินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ” (มาตรา ๙)

๕. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการจัดการสินสมรสร่วมกัน (มาตรา ๑๐)

๖. ให้เพิ่มความจำเป็นมาตรา ๑๔๗๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับสามีและภริยา จะจัดการสินสมรสให้แตกต่างไปจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗๖ ซึ่งเป็นการจัดการสินสมรสให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาก่อนสมรส (มาตรา ๑๑)

๗. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๗ มาตรา ๑๔๘๐ มาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ และมาตรา ๑๔๘๔ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับอำนาจในการจัดการสินสมรสของสามีหรือภริยา (มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔)

๘. ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๔๙๐ และมาตรา ๑๔๙๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการแยกสินสมรสให้เป็นสินส่วนตัว (มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘)

๙. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔๙๒/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับการแยกสินสมรสโดยคำสั่งศาล (มาตรา ๑๙)

๑๐. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๕ มาตรา ๑๔๙๖ และมาตรา ๑๔๙๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคำพิพากษาและการร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะ (มาตรา ๒๐)

๑๑. ให้เพิ่มความจำเป็นมาตรา ๑๔๙๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าการสมรสใดเป็นโมฆะให้ศาลแจ้งไปยังนายทะเบียนเพื่อบันทึกความเป็นโมฆะไว้ในทะเบียนสมรส (มาตรา ๒๑)

๑๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๘ และมาตรา ๑๔๙๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับกรณีการสมรสเป็นโมฆะ และการใช้สิทธิเรียกร้องค่าทดแทน (มาตรา ๒๒)

๑๓. ให้เพิ่มความจำเป็นมาตรา ๑๔๙๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับการสมรสที่เป็นโมฆะข้อตกลงระหว่างคู่สมรสว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรคนใด หรือฝ่ายใดหรือทั้งสองฝ่ายจะเป็นผู้ออกเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร (มาตรา ๒๓)

๑๔. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๔/๑) และ (๔/๒) ของมาตรา ๑๕๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“(๔/๑) สามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และได้ถูกจำคุกเกินหนึ่งปี ในความผิดที่อีกฝ่ายหนึ่งมิได้มีส่วนก่อให้เกิดการกระทำความผิดและการเป็นสามีภริยากันต่อไปจะเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๔/๒) สามีและภริยาสมัครใจแยกกันอยู่เกินสามปี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้” (มาตรา ๒๕)

๑๕. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๒ มาตรา ๑๕๔๓ มาตรา ๑๕๔๔ และมาตรา ๑๕๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร (มาตรา ๓๑)

๑๖. ให้ยกเลิกมาตรา ๑๕๔๘ และมาตรา ๑๕๕๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต้องได้รับความยินยอมหรือศาลมีคำพิพากษาให้จดทะเบียนได้ (มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔)

๑๗. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕๖๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “มาตรา ๑๕๖๙/๑ ในกรณีที่ผู้เยาว์ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถและศาลมีคำสั่งตั้งบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองเป็นผู้อนุบาลให้คำสั่งนั้นมีผลเป็นการถอนผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

ในกรณีที่บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและไม่มีคู่สมรสถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ให้บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ แล้วแต่กรณี เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น” (มาตรา ๓๙)

๑๘. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๗๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับนิติกรรมใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ดังต่อไปนี้ ผู้ใช้อำนาจปกครองจะกระทำได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต

๑๙. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕๘๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “บิดามารดา ย่อมมีสิทธิจะติดต่อกับบุตรของตนได้ตามควรแก่พฤติการณ์ไม่ว่าบุคคลใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองก็ตาม” (มาตรา ๔๒)

๒๐. ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๘๕ มาตรา ๑๕๘๖ (๕) ของมาตรา ๑๕๘๗ และมาตรา ๑๕๘๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการเป็นผู้ปกครองของผู้เยาว์ (มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖)

๒๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๙๐ มาตรา ๑๕๙๑ มาตรา ๑๕๙๒ มาตรา ๑๕๙๓ วรรคสอง มาตรา ๑๕๙๘/๖ มาตรา ๑๕๙๘/๗ มาตรา ๑๕๙๘/๘ มาตรา ๑๕๙๘/๑๕ มาตรา ๑๕๙๘/๑๖ มาตรา ๑๕๙๘/๑๘ มาตรา ๑๕๙๘/๑๙ มาตรา ๑๕๙๘/๒๑ มาตรา ๑๕๙๘/๒๒ มาตรา ๑๕๙๘/๒๓ มาตรา ๑๕๙๘/๒๔ และมาตรา ๑๕๙๘/๒๕ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับความเป็นผู้ปกครองและบทบาทของผู้ปกครอง สิทธิหน้าที่ของผู้ปกครองในการอนุบาลบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ การรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งผู้เยาว์นั้นอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ (มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓)

๒๒. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๕๙๘/๒๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “ถ้าคู่สมรสฝ่ายหนึ่งจะจดทะเบียนรับผู้เยาว์ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของตนด้วยจะต้องได้รับความยินยอมของคู่สมรสซึ่งเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมอยู่แล้วและมีให้นำมาตรา ๑๕๙๘/๒๑ มาใช้บังคับ” (มาตรา ๕๔)

๒๓. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๙๘/๒๗ มาตรา ๑๕๙๘/๓๑ (๑) (๒) และ (๓) ของมาตรา ๑๕๙๘/๓๓ และ (๘) ของมาตรา ๑๕๙๘/๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับการฟ้องเลิกการรับเป็นบุตรบุญธรรม (มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘)

๒๔. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๙๘/๓๕ และมาตรา ๑๕๙๘/๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑)

๑๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๔๓ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๕ หน้า ๕๖

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้ยกเลิกการกำหนดอัตราส่วนการถือหุ้นและจำนวนผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนจำกัด และเพื่อให้การแปรสภาพบริษัทจำกัดเป็นบริษัทมหาชน

จำกัด เป็นไปโดยความสมัครใจ ในกรณีที่บริษัทจำกัดประสงค์จะซื้อหุ้นให้ประชาชนร่วมลงทุน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๙๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทนเกี่ยวกับบริษัทจำกัด ซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ (มาตรา ๓)

๒. ยกเลิกมาตรา ๑๐๓๑ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑ (มาตรา ๔)

๑๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๑๘ ก วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๑ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องขายฝากมีบทบัญญัติยังไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้มีการเอาเปรียบผู้ขายฝากโดยการกำหนดสินไถ่ที่สูงเกินควรเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา รวมทั้งในกรณีที่ถึงกำหนดเวลาไถ่ผู้ซื้อฝากมักจะหลีกเลี่ยงไม่ยอมให้มีการไถ่จนเป็นเหตุให้ผู้ขายฝากต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไปโดยไม่ชอบธรรม นอกจากนี้ เห็นควรปรับปรุงระยะเวลาในการใช้สิทธิไถ่ในสัญญาขายฝากให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๔๙๒ และ ๔๙๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน (มาตรา ๓ และมาตรา ๔)

๒. เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๔๙๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับการกำหนดราคาไถ่ทรัพย์สินในกรณีที่ราคาสินไถ่สูงกว่าราคาขายฝาก ให้ไถ่ได้ตามราคาขายฝากรวมประโยชน์ตอบแทนร้อยละ ๑๕ ต่อปี (มาตรา ๕)

๓. บทบัญญัติมาตรา ๔๙๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับแก่สัญญาขายฝากที่จัดทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๖)

๑๔. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๔๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๔๘ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติให้หนี้ที่เกิดจากการไม่ชำระค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ เงินสะสมเงินสมทบ หรือเงินเพิ่มให้ลูกจ้าง หรือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน แล้วแต่กรณี มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของนายจ้างซึ่งเป็นลูกหนี้ในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในค่าภาษีอากรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นจึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของลูกจ้าง โดยให้รวมความถึงสิทธิของเสมียน คนใช้ และคนงานตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๓ เดิมด้วย โดยกำหนดลำดับบุริมสิทธิในเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับอยู่ในลำดับเดียวกับบุริมสิทธิในค่าภาษีอากร ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป สมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนเงินสูงสุดของบุริมสิทธิในเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๔๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๔ มาตรา โดยให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๓ และ ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ กรณีนี้มีอยู่เป็นคุณแก่บุคคลใดและบุริมสิทธิในเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับเพื่อการทำงานที่ได้ทำให้แก่ลูกหนี้ซึ่งเป็นนายจ้าง (มาตรา ๓ และมาตรา ๔)

๑๕. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๑๑๐ ก วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ ประเภทของสังหาริมทรัพย์ที่ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จำนวนเงินในการกู้ยืมเงินที่ต้องมีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ จำนวนเงินที่เจ้าสำนักโรงแรมต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหาย อัตราค่าธรรมเนียมและค่าคัดสำเนาเอกสารตามที่ปรากฏในบทบัญญัติที่ว่าด้วยบริษัทจำกัด รวมถึงจำนวนเงินรางวัลหรือค่าธรรมเนียมที่บุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินหายต้องชำระให้แก่ผู้เก็บได้หรือแก่ส่วนราชการที่รับผิดชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสภาวะการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๔๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๗ มาตรา เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ยกเลิกความในมาตราต่าง ๆ สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. มาตรา ๔๕๖ เกี่ยวกับการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์
๒. วรรคหนึ่งของมาตรา ๖๕๓ เกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีการกู้ยืมเงินกว่า ๒,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

๓. วรรคสองของมาตรา ๖๗๕ เกี่ยวกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับเงินทองตรา ธนบัตร ตัวเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อุตมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ

๔. แก้ไข (๑) ของวรรคสองของมาตรา ๗๐๓

๕. มาตรา ๑๑๑๖ เกี่ยวกับการขอคัดสำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ และข้อบังคับบรรดามีในบริษัทหนึ่ง บริษัทใด

๖. มาตรา ๑๑๒๗ เกี่ยวกับการเรียกค่าธรรมเนียมใบหุ้น

๗. มาตรา ๑๑๔๐ เกี่ยวกับผู้ถือหุ้นจะเรียกให้ส่งมอบสำเนาทะเบียน

๘. มาตรา ๑๑๔๙ เกี่ยวกับการของบตุลฉบับหลังสุดจากบริษัทใด ๆ

๙. มาตรา ๑๓๐๒ เกี่ยวกับการบังคับใช้บทบัญญัติสามมาตราก่อนมาตรานี้

๑๐. (๓) ในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๓๒๓ เกี่ยวกับการมอบทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานตำรวจและแจ้งพฤติการณ์อันอาจเป็นเครื่องช่วยในการสืบหาตัวบุคคลผู้มีสิทธิที่จะรับทรัพย์สินนั้น

๑๑. วรรคหนึ่งของมาตรา ๑๓๒๔ เกี่ยวกับการเรียกเอารางวัลของผู้เก็บได้ซึ่งทรัพย์สินหาย

๑๒. มาตรา ๑๓๒๘ เกี่ยวกับการกรรมสิทธิ์ตกเป็นของแผ่นดินเมื่อสังหาริมทรัพย์มีค่าซึ่งซ่อนหรือฝังไว้ ถ้าไม่มีผู้สามารถอ้างเป็นเจ้าของได้

๑๓. วรรคสองของมาตรา ๑๖๘๘ และวรรคสามของมาตรา ๑๗๐๒ เกี่ยวกับการบังคับใช้บทบัญญัติในวรรคก่อนนี้

๑๔. พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบถึงนิติกรรม สิทธิ หน้าที่ หรือความรับผิดชอบตามกฎหมายอันได้กระทำลง หรือมีขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๑๖. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๗ ก วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในลักษณะ ๒๒ หุนส่วนและบริษัทของ บรรพ ๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กรณีการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน และห้างหุ้นส่วนจำกัด และการลาออกของกรรมการบริษัทจำกัด กำหนดเวลาว่าการลาออกมีผล ตลอดจนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนภายในกำหนดเวลา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลทางกฎหมาย และการนำผลทางกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวไปใช้อ้างอิง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๖๔/๑ และมาตรา ๑๐๖๔/๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมาตรา ๑๐๖๔/๑ เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนมาตรา ๑๐๖๔/๒ เป็นเรื่องกำหนดวันนำความไปจดทะเบียนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหุ้นส่วนผู้จัดการ

๒. ให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๗๘/๑ และมาตรา ๑๐๗๘/๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๐๗๘/๑ เป็นเรื่องวิธีการลาออกของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด มาตรา ๑๐๗๘/๒
เป็นเรื่องการกำหนดวันนำความไปจดทะเบียนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหุ้นส่วนผู้จัดการ
๓. ให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑๕๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับการลาออก
ของกรรมการในบริษัท
๔. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๑๕๗ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ให้บริษัทนำความไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วัน
นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง”

๑๗. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๕๓ ก วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ หน้า ๑๔

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙
ให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับความ
คุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
แต่บทบัญญัติมาตรา ๑๔๔๕ มาตรา ๑๔๔๖ มาตรา ๑๔๔๗/๑ วรรคสาม มาตรา ๑๕๑๖ (๑) และมาตรา ๑๕๒๓
วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล
เพราะเห็นแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ สมควรแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักการมีสิทธิ
เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และหลักการห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่ง
ความแตกต่างในเรื่องเพศที่เคยได้รับความคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติ
ทั้งสิ้น ๘ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้
ใช้ความในมาตรา ๓ ตามพระราชบัญญัตินี้แทน คือ

๑.๑ ชายหรือหญิงคู่หมั้นอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ร่วมประเวณีกับคู่หมั้นของตนโดยรู้หรือ
ควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้น เมื่อได้บอกเลิกสัญญาหมั้นแล้วตามมาตรา ๑๔๔๒ หรือมาตรา ๑๔๔๓ แล้วแต่กรณี

๑.๒ ชายหรือหญิงคู่หมั้นอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ข่มขืนกระทำชำเราหรือพยายามข่มขืน
กระทำชำเราคู่หมั้นของตนโดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้นได้โดยไม่จำเป็นต้องบอกเลิกสัญญาหมั้น

๒. ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๔๔๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้
ใช้ความในมาตรา ๔ ตามพระราชบัญญัตินี้แทน คือ

สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ชายหรือหญิงคู่หมั้นรู้หรือควรรู้ถึงการกระทำของผู้อื่นอันจะเป็นเหตุให้เรียกค่าทดแทนและรู้ตัวผู้จะพึงใช้ค่าทดแทนนั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ผู้อื่นนั้นได้กระทำการดังกล่าว

๓. ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๕๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในมาตรา ๕ ตามพระราชบัญญัตินี้แทน คือ

สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทริยาหรือสามี เป็นคู่หรือมีคู่ หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจฉัน อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

๔. ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในมาตรา ๖ ตามพระราชบัญญัตินี้แทน คือ

เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) ภริยาหรือสามี มีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากสามีหรือภริยาและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น

๕. พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบถึงนิติกรรม สิทธิ หน้าที่ หรือความรับผิดชอบตามกฎหมาย อันได้กระทำลงหรือมีขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๗)

๑๘. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๙ ก วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ หน้า ๔๒

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากได้มีกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุนซึ่งกำหนดให้สามารถก่อตั้งทรัสต์เพื่อเป็นเครื่องมืออีกประการหนึ่งที่จะทำให้อุทธกรรมในตลาดทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขข้อติดขัดบางประการในการระดมทุนและการประกอบธุรกิจในตลาดทุนได้ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญคือ โดยให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัตินี้แทนกล่าวคือ การจะก่อตั้งทรัสต์ขึ้นโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมด้วยพินัยกรรมหรือด้วยนิติกรรมใด ๆ ที่มีผลในระหว่างชีวิตหรือเมื่อตายแล้วก็ดีหาได้มีผลไม่เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อการก่อตั้งทรัสต์เท่านั้น

๑๙. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๔๑ ก วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๑ หน้า ๑๒

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบางมาตราสร้างภาระโดยไม่จำเป็นแก่ประชาชนและก่อให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนและความล่าช้าต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ นอกจากนี้ ยังเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างศักยภาพใน

การแข่งขันของประเทศอีกด้วย ดังนั้น เพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวและเพื่อให้การดำเนินกิจการค้าในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนและบริษัทมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๙ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ หรือคัดสำเนาพร้อมด้วยคำรับรองถูกต้องก็ได้ เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับผู้เป็นหุ้นส่วน หรือห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท จะถือเอาประโยชน์แก่บุคคลภายนอก เพราะเหตุที่มีสัญญาหรือเอกสารหรือข้อบังคับให้จดทะเบียนตามลักษณะนี้ ยังไม่ได้จนกว่าจะได้จดทะเบียนแล้ว แต่ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทซึ่งได้รับชำระหนี้ก่อนจดทะเบียนนั้นยอมไม่จำต้องคืน

๓. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๔๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการเริ่มก่อการและตั้งเป็นบริษัทจำกัดซึ่งกำหนดให้บุคคลใด ๆ ตั้งแต่สามคนขึ้นไป โดยเข้าชื่อกันทำหนังสือบริคณห์สนธิ และกระทำการอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

๔. ให้ยกเลิกวรรคห้าของมาตรา ๑๑๑๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๗)

๕. ให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑๑๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับในการจัดตั้งบริษัท ถ้าได้ดำเนินการครบทุกขั้นตอนตามที่กำหนดในมาตรานี้ ภายในวันเดียวกับวันที่ผู้เริ่มก่อการจัดทำหนังสือบริคณห์สนธิ กรรมการจะขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิและจดทะเบียนบริษัทไปพร้อมกันภายในวันเดียวกันก็ได้

๖. ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑๔๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๗. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่

๘. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๙๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๑๑ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการใดที่กฎหมายกำหนดให้ต้องทำโดยมติพิเศษ ที่ประชุมใหญ่ต้องลงมติในเรื่องนั้นโดยคะแนนเสียงข้างมากไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงทั้งหมด

๙. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการบอกกล่าวว่าจะปันผลอย่างไร ๆ ให้บริษัทมีจดหมายบอกกล่าวผู้ถือหุ้นทุกคน

๑๐. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๑๓ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับเมื่อบริษัทประสงค์จะลดทุน ต้องโฆษณาความประสงค์และมีหนังสือบอกกล่าวเจ้าหน้าที่ของบริษัท หากเจ้าหน้าที่มีข้อคัดค้านให้เจ้าหน้าที่ส่งคำคัดค้านภายในสามสิบวันซึ่งบริษัทจะจัดการลดทุนไม่ได้จนกว่าจะได้ใช้หนี้หรือให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

๑๑. ให้ยกเลิกความใน (๔) ของมาตรา ๑๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ใช้ความในมาตรา ๑๔ ของพระราชบัญญัตินี้แทนคือ “(๔) ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นลดน้อยลงจนเหลือไม่ถึงสามคน”

๑๒. ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ความความในมาตรา ๑๕ ของพระราชบัญญัตินี้แทน การที่บริษัทประสงค์จะควบบริษัทเข้ากันกำหนดให้บริษัทต้องโฆษณาในหนังสือพิมพ์และส่งคำบอกกล่าวไปยังเจ้าหนี้ และขอให้เจ้าหนี้ผู้มีข้อคัดค้านส่งคำคัดค้านภายในหกสิบวัน

๑๓. ให้ยกเลิกส่วนที่ ๑๑ การถอนทะเบียนบริษัทร้าง มาตรา ๑๒๔๖ ของหมวด ๔ ในลักษณะ ๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๑๔. ให้เพิ่มความเป็นส่วนที่ ๑๒ การแปรสภาพห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นบริษัทจำกัด มาตรา ๑๒๔๖/๑ มาตรา ๑๒๔๖/๒ มาตรา ๑๒๔๖/๓ มาตรา ๑๒๔๖/๔ มาตรา ๑๒๔๖/๕ และมาตรา ๑๒๔๖/๗ ของหมวด ๔ ในลักษณะ ๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓)

๑๕. ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๒๕๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยให้ความความในมาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัตินี้แทน เกี่ยวกับการบอกกล่าวแก่ประชาชนว่าห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นได้เลิกกันแล้วและให้ผู้เป็นเจ้านี้ยื่นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

๑๖. ให้เพิ่มความเป็นหมวด ๖ การถอนทะเบียนห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดร้าง มาตรา ๑๒๗๓/๑ มาตรา ๑๒๗๓/๒ มาตรา ๑๒๗๓/๓ และมาตรา ๑๒๗๓/๔ ในลักษณะ ๒๒ หุ้นส่วนและบริษัทแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๙)

๒๐. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๔๕ ก วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑ หน้า ๕

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการร้องต่อศาลขอให้สั่งอนุญาตให้สามีภริยาอยู่ต่างหาก การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิง การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชาย การนับวันที่เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดา และการกลับมีอำนาจปกครองบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เมื่อมีการเลิกรับบุตรบุญธรรม นั้น ยังไม่สอดคล้องและไม่เอื้ออำนวยต่อสภาพความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันสมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๗ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๔๖๒ ในกรณีที่สามีภริยาไม่สามารถที่จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาโดยปกติสุขได้ หรือถ้าการอยู่ร่วมกันจะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจหรือทำลายความผาสุกอย่างมาก สามีหรือภริยาฝ่ายที่ไม่สามารถที่จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาโดยปกติสุขได้หรือฝ่ายที่จะต้องรับอันตรายหรือถูกทำลายความผาสุกอาจร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งอนุญาตให้ตนอยู่ต่างหากในระหว่างที่เหตุนี้ ๆ ยังมีอยู่ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ศาลจะกำหนดจำนวนค่าอุปการะเลี้ยงดูให้ฝ่ายหนึ่งจ่ายให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามควรแก่พฤติการณ์ก็ได้” (มาตรา ๓)

๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๕๔๖ เด็กเกิดจากหญิงที่มีได้มีการสมรสกับชาย ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” (มาตรา ๔)

๓. ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๕๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๕๕๕ ในคดีฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (๑) เมื่อมีการข่มขืนกระทำชำเรา อุดคร่า หรือหน่วงเหนี่ยวกักขังหญิงมารดาโดยมิชอบด้วยกฎหมายในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ (๒) เมื่อมีการลักพาหญิงมารดาไปในทางชู้สาวหรือมีการล่อลวงร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ (๓) เมื่อมีเอกสารของบิดาแสดงว่าเด็กนั้นเป็นบุตรของตน (๔) เมื่อปรากฏในทะเบียนคนเกิดว่าเด็กเป็นบุตร โดยมีหลักฐานว่าบิดาเป็นผู้แจ้งการเกิด หรือรู้เห็นยินยอมในการแจ้งนั้น (๕) เมื่อบิดามารดาได้อยู่กินด้วยกันอย่างเปิดเผยในระยะเวลาซึ่งหญิงมารดาอาจตั้งครรภ์ได้ (๖) เมื่อได้มีการร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้ และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเด็กนั้นมีได้เป็นบุตรของชายอื่น (๗) เมื่อมีพฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตร” (มาตรา ๕)

๔. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๕๕๗ การเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๔๗ ให้มีผลนับแต่วันที่เด็กเกิด แต่ทั้งนี้จะไม่เป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริตในระหว่างเวลาตั้งแต่เด็กเกิดจนถึงเวลาที่บิดามารดาได้สมรสกันหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นบุตรไม่ได้” (มาตรา ๖)

๕. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๕๘/๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๕๕๘/๓๗ เมื่อผู้รับบุตรบุญธรรมตายหรือมีการเลิกรับบุตรบุญธรรม ถ้าบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะ ให้บิดามารดาโดยกำเนิดกลับมีอำนาจปกครองนับแต่เวลาที่ผู้รับบุตรบุญธรรมตาย หรือนับแต่เวลาที่จดทะเบียนเลิกการรับบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๑๕๕๘/๓๑ หรือนับแต่เวลาที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เลิกการรับบุตรบุญธรรม เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นประการอื่น ในกรณีที่มีการตั้งผู้ปกครองของผู้เป็นบุตรบุญธรรมไว้ก่อนผู้รับบุตรบุญธรรมตาย หรือก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรม ให้ผู้ปกครองยังคงมีอำนาจหน้าที่เช่นเดิมต่อไป เว้นแต่บิดามารดาโดยกำเนิดจะร้องขอ และศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องขอเป็นผู้มีอำนาจปกครอง การเปลี่ยนผู้ใช้อำนาจปกครองตามวรรคหนึ่งหรือผู้ปกครองตามวรรคสองไม่เป็นเหตุเสื่อมสิทธิที่บุคคลภายนอกได้มาโดยสุจริตก่อนผู้รับบุตรบุญธรรมตายหรือก่อนจดทะเบียนเลิกการรับบุตรบุญธรรม ให้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งเป็นประการอื่นตามวรรคหนึ่ง” (มาตรา ๗)

๒๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๗๗ ก วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ หน้า ๑๔

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกันและผู้จ้างซึ่งมิใช่ลูกหนี้ชั้นต้น แต่เป็นเพียงบุคคลภายนอก

ที่ย่อมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ในการที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้เท่านั้น โดยข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติปรากฏว่าเจ้าหนี้ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพให้กู้ยืม มักจะอาศัยอำนาจต่อรองที่สูงกว่าหรือความได้เปรียบในทางการเงินกำหนดข้อตกลงอันเป็นการยกเว้นสิทธิของผู้ค้าประกันหรือผู้จำนองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือให้ค้าประกันหรือผู้จำนองต้องรับผิดชอบเหมือนเป็นลูกหนี้ขั้นต้น กรณีจึงส่งผลให้ผู้ค้าประกันหรือผู้จำนองซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งต้องกลายเป็นผู้ถูกฟ้องล้มละลายอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ค้าประกันและผู้จำนอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๔ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมให้การค้าประกันหนี้ในอนาคตรวมหรือมีเงื่อนไข ต้องกำหนดรายละเอียดของหนี้และขอบเขตความรับผิดของผู้ค้าประกัน รวมทั้งจำกัดความรับผิดของผู้ค้าประกันไว้เฉพาะหนี้ตามสัญญาหนี้
๒. กำหนดให้ข้อตกลงที่ให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมเป็นโมฆะ
๓. กำหนดให้ข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าประกันที่แตกต่างไปจากบทบัญญัติลักษณะค้าประกันอันเป็นภาระแก่ผู้ค้าประกันเกินสมควร ให้ข้อตกลงนั้นมีผลเป็นโมฆะ
๔. แก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่ของเจ้าหนี้ในการบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันเมื่อลูกหนี้ผิดนัดและผลกรณีเจ้าหนี้มิได้บอกกล่าว และกำหนดให้สิทธิแก่ผู้ค้าประกันในการชำระหนี้ที่ถึงกำหนดได้
๕. แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ค้าประกันได้รับประโยชน์จากการที่เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ให้แก่ลูกหนี้ด้วย รวมทั้งกำหนดให้ข้อตกลงที่เป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ค้าประกันเป็นโมฆะ
๖. กำหนดให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดในหนี้อันมีกำหนดเวลาแน่นอนและเจ้าหนี้ยอมผ่อนเวลาให้แก่ลูกหนี้ และห้ามกำหนดข้อตกลงไว้ล่วงหน้าให้ผู้ค้าประกันยินยอมที่จะเป็นประกันหนี้ต่อไป แม้ว่าเจ้าหนี้จะผ่อนเวลาชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้แล้ว
๗. กำหนดให้ข้อตกลงเกี่ยวกับการจำนองที่แตกต่างไปจากที่บทบัญญัติลักษณะจำนอง อันเป็นภาระแก่ผู้จำนองเกินสมควร ให้ข้อตกลงนั้นมีผลเป็นโมฆะ
๘. กำหนดให้นำมาตรา ๖๙๑ มาตรา ๖๙๗ มาตรา ๗๐๐ และมาตรา ๗๐๑ มาใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลหลายคนเป็นผู้จำนองทรัพย์สินเพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระด้วย
๙. กำหนดให้ผู้จำนองซึ่งจำนองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระ ไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้เกินราคาทรัพย์สินที่จำนองในเวลาที่ยังคงจำนองหรือเอาทรัพย์สินจำนองหลุด รวมถึงให้ข้อตกลงที่กำหนดให้ผู้จำนองต้องรับผิดชอบเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเป็นโมฆะ เว้นแต่ในกรณีการจำนองทรัพย์สินของตนเพื่อประกันหนี้ของนิติบุคคล ซึ่งมีใช้บริษัทมหาชนจำกัด และในกรณีนั้นมีผู้มีอำนาจบริหารจัดการนิติบุคคลหรือผู้ถือหุ้นเกินร้อยละยี่สิบห้าของหุ้นที่จำหน่ายแล้วของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้จำนองทรัพย์สิน
๑๐. กำหนดขั้นตอนในการบังคับจำนองของผู้รับจำนองให้ชัดเจนขึ้น รวมถึงให้ความคุ้มครองผู้จำนองซึ่งจำนองทรัพย์สินของตนเพื่อประกันหนี้ของผู้อื่นจากกรณีที่ผู้รับจำนองไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด
๑๑. กำหนดขั้นตอนและเงื่อนไขที่ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกเอาทรัพย์สินจำนองหลุดแทนการขายทอดตลาดให้ชัดเจนขึ้น

๑๒. กำหนดให้สิทธิแก่ผู้จ้างงานในการแจ้งต่อผู้รับจ้างงานเพื่อให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จ้างงานโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาล

๑๓. แก้ไขระยะเวลาในการบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจ้างงานเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๒๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑๔. แก้ไขระยะเวลาในการไถ่ถอนจ้างงานของผู้รับโอนให้มีความสอดคล้องกันกับระยะเวลาในการบอกกล่าวบังคับจ้างงานของเจ้าหนี้มายังผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งมีจ้างงาน

๑๕. กำหนดเพิ่มเติมเหตุระงับจ้างงาน ให้รวมถึงการขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจ้างงานตามมาตรา ๗๒๙/๑

๑๖. กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับ สิทธิ หน้าที่ หรือความรับผิด ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่กฎหมายใหม่ใช้บังคับ เว้นแต่บทบัญญัติของกฎหมายใหม่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๒๒. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๓ ก วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ หน้า ๓๐

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการค้าประกันและจ้างงานเพื่อให้มีความเหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจในปัจจุบัน สมควรกำหนดให้ผู้ค้าประกันที่เป็นนิติบุคคลสามารถผูกพันตนเพื่อรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมได้ รวมทั้ง สามารถทำข้อตกลงล่วงหน้ายินยอมให้มีการผ่อนเวลาได้ หากเป็นสถาบันการเงินหรือประกอบอาชีพค้าประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติธุระ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๐ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ผู้ค้าประกันที่เป็นนิติบุคคลสามารถผูกพันตนเพื่อรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม หรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม และไม่มีสิทธิตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘๘ มาตรา ๖๘๙ และมาตรา ๖๙๐ (มาตรา ๓)

๒. กำหนดให้ข้อตกลงที่แตกต่างจากที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ของเจ้าหนี้และผู้ค้าประกันตามมาตรา ๖๘๖ เป็นโมฆะ (มาตรา ๔)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ค้าประกันได้รับประโยชน์จากการที่เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ให้แก่ลูกหนี้ และมีการชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้วภายในกำหนดเวลาชำระหนี้ตามข้อตกลงลดหนี้ (มาตรา ๕)

๔. กำหนดให้ผู้ค้าประกันที่เป็นสถาบันการเงินหรือค้าประกันเพื่อสินจ้างเป็นปกติธุระ สามารถทำข้อตกลงไว้ล่วงหน้ายินยอมให้มีการผ่อนเวลาได้ (มาตรา ๖)

๕. กำหนดให้ผู้มีอำนาจในการจัดการนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้จ้างทรัพย์สินของตนเพื่อประกันหนี้ของนิติบุคคลนั้น สามารถผูกพันตนอย่างผู้ค้าประกัน โดยทำเป็นสัญญาการค้าประกันต่างหากได้ (มาตรา ๗)

๖. กำหนดบทเฉพาะกาล รองรับสัญญาที่สร้างขึ้นก่อนวันที่ร่างกฎหมายมีผลใช้บังคับ เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อสัญญาที่ทำได้ก่อนดังกล่าว (มาตรา ๘)

๗. กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากการค้าประกันตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๙๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่ เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ อันเป็นการลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ (มาตรา ๙)

๒๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๐๔ ก วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ หน้า ๔๙

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

เหตุผลในการประกาศใช้

เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจได้บัญญัติให้สามารถนำสิทธิเรียกร้องมาเป็น หลักประกันการชำระหนี้ได้โดยไม่ต้องส่งมอบการครอบครอง จึงสมควรแก้ไขให้สิทธิตามสัญญาหลักประกัน ทางธุรกิจเหนือสิทธิเรียกร้องที่นำมาเป็นหลักประกัน ตกไปเป็นของผู้รับโอนเมื่อมีการโอนสิทธิเรียกร้องนั้นไป เช่นเดียวกับสิทธิจำนอง จำน่า หรือค้ำประกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติ ทั้งสิ้น ๓ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน (มาตรา ๓)

“มาตรา ๓๐๕ เมื่อโอนสิทธิเรียกร้องไป สิทธิจำนอง จำน่า หรือหลักประกันทางธุรกิจที่มีอยู่เกี่ยวพันกับ สิทธิเรียกร้องนั้นก็ สิทธิอันเกิดขึ้นแต่การค้ำประกันที่ให้ไว้เพื่อสิทธิเรียกร้องนั้นก็ย่อมตกไปได้แก่ผู้รับโอนด้วย”

นางสาววรรณวิษ สว่างแจ้ง / จัดทำ